

Elina Hirvonen

Elfogy az idő

– regény –

Fordította
SZÉCSI NOÉMI

A fordítás alapjául szolgáló mű:
Elina Hirvonen: Kun aika loppuu

A könyv fordítását anyagilag támogatta
a FILI – Finnish Literature Exchange

Copyright © Elina Hirvonen and WSOY
First published in Finnish by WSOY
with the title Kun aika loppuu in 2015.
Published by arrangement with Bonnier Rights Finland,
Helsinki
Hungarian translation © Szécsi Noémi, 2019

4.

A hideg szél áthatol a pelerinemen. Szorosabbra húzom magamon, és Aslakot hívom. Meg akarok bizonyosodni róla, hogy tényleg jön, hogy nem akarja lemondani az egésztest valami ócska ürüggyel, amelynek már a hihetetlenségéből is látszik, milyen kevéssé becsül engem és Eeriket.

Gyakran megesik. Meghívjuk Aslakot, megígéri, hogy jön, aztán mégsem. Úgy teszünk, mintha sajnálnánk, új időpontot keresünk, és lelkiismeret-furdalást érzünk, hogy megkönnyebbültünk. Aslakkal nehézkes és kínos a találkozás. Én valami olyasmit remélek, ami sohasem történik meg, Eerik pedig kérlelhetetlenül korrekt. Néha, ha olyan kedvében van, Aslak meg is próbálja eljátszani a felnőtt fiú szerepét. Az ilyen találkozások után Eerik sodor egy füves cigit, pedig már majdnem harminc éve nem dohányzik. Én meg elmegyek futni, és olyan sokáig futok a sötét erdőben, hogy a végén úgy elhomályosul előttem a világ, mintha részeg lennék.

Aztán újabb és újabb találkozót szervezek, aminek kimondott célja, hogy feldobjuk Aslakot, és kimutaszuk, hogy törődünk vele. Kimondatlan célja pedig, hogy végre valami megváltozzon.

Anyák napján ebédelni hívtam Aslakot a belvárosba. A régi banképületből átalakított étteremben foglaltam asztalt, amely előtt sirályok sétálgattak,

odabenn pedig elegánsan öltözött családok ültek, és még a kisgyerekeik is illedelmesen viselkedtek.

Tengerkék selyemruhát viseltem, Eerik öltöny nadrágot és egy jobbfajta inget vett fel, előzőleg Aslaknak is vettem egy új pulóvert. Zsíros hajjal, viaszosan sápadt bőrrel jelent meg egy kibolyhosodott, izzadságtól bűzlő pólóban.

– Nem állíthat így ide – súgta Eerik, de én megöleltem Aslakot. Aznap tiszta volt az ég, a szél a tenger illatát hozta, én pedig eldöntöttem, hogy boldog anya leszek.

Átkaroltam a vállát, és betereltem az étterembe. Eerik a földet bámulva lépkedett mellettünk, a pincér mosolyogva vezetett minket az asztalhoz, noha Aslaktól szúrós szag áradt.

Több kisebb előételt is ettünk, meleg főfogást, aztán sajtot és desszertet. Eerik egész étkezés alatt szólan maradt, én viszont kényszeresen beszéltem, és úgy mosolyogtam, hogy belefájdult az arcom. Rakosgattam Aslak elé az ételt, italokat rendeltem, pezsgőt a nap tiszteletére, de Eerik felhúzta a szemöldökét, mert szerinte Aslakkal érdemesebb vizet inni. Átkarolva tartottam Aslakot, és beszéltem: olyan könyvekről és filmekről, amelyekről nem tudott semmit, zenekarokról, amelyeket évek óta nem hallgatott, és emlékekről, arról a kevés közös emlékről, amit hangosan ki mertem mondani.

– Emlékszel, amikor Koppenhágában voltunk biciklitúrán, Aavával egymás mellett ültetek a csomagtartóban, és sárgadinnyét ettetek?

– Emlékszel, amikor korcsolyázni tanultál, elhagytad a támasztékot, és egyszer csak körbesuhantál a jégen?

– Emlékszel, amikor az első robotot programoztad... amikor a tanár ötöst adott a dolgozatodra?

Ebéd után kifizettem a számlát, mosolyogva felálltam, kimentem a vécére, bezárkóztam, és kiszakadt belőlem a sírás. Mire visszaértem, Aslak már elment. Eerik a fogasnál várt, aztán csendben kilépett előttem.

Aslak nem veszi fel. Ez gyakran megesik. Amikor felelősségvállalásra akarom tanítani, és nem fizetem be a számláit, hetekig nem beszél velem, de végül olyan ideges leszek, hogy az összeset befizetem. Ezt nem árulom el Eeriknek. Szerinte úgy kezelem Aslakot, mint egy gyereket, ezért olyan, mint egy fészekben ragadt, nagyra nőtt madárfióka, aki nem tudja, hogyan keljen szárnyra. Üzenetet hagyok Aslaknak, és rohanok a metróhoz.

A kijárat mellett öreg koldusasszony térdel, odafordulok, hogy pénzt dobjak neki, ő pedig finnyú köszöni meg. Meghökkenek.

– Te kis érzelgős nacionalista – mondaná Eerik, ha velem lenne. Szerinte nem helyes, hogy úgy megyek el a cigány koldusok mellett, mintha nem is látnám őket, de mindig megállok, ha valami finn vénembert látok az utcán egy pohárral kéregetni.

Amikor jobban megnézem a nőt, észreveszem, hogy járomcsontjára pirosítót kent, és úgy kötötte meg a sálját, mint húsz éve a francia nők. Egy pillanatra magamat látom a helyében, vékony kabátban, egy papírpohár előtt térdelve, azon igyekezve, hogy a helyzet ellenére megőrizsem az önbecsülésemet.

Szeretnék beszélni a lányommal, Aavával. Moga-dishuban lakik, és magától soha nem keres. Még akkor sem keresett, amikor bombázták a lakóhelyét, egy

falakkal és magas őrtornyokkal körbekerített szigetet, amelynek barakkjaiban a külföldi munkavállalók laknak, és meghalt a szomszédja.

Mindig én közeledem. Aava az, aki befejezi a beszélgetést. Elmegy, és sokáig vissza sem jön, sietve látogat Finnországba, és csak egyszer van ideje találkozni, akkor is futtában, körbepillantgatva, mint ha azt nézné, tiszta-e az út a meneküléshez. Amikor újabb találkozót terveznék, közös kirándulást vagy utazást, pár napot, hogy újra egymásra találjunk, ismét útnak indul. Olyan országokba utazik, ahol túl sok a vér és túl kevés a víz, a háborúk között sebtében összeácsolt táborokba, már a poros utcákon szaladgáló gyerekek szülei is oda születtek.

Büszke vagyok Aavára. A lányom bárhová el mer utazni, és bárhol helyt is áll. Szeretném ezt elmondani neki. Azt is szeretném elmondani, hogy nem muszáj mindig helytállnia, és ha nem bírja, akár haza is jöhet. Egyszer megpróbáltam.

– Hát tényleg nem érted? Pont az otthonomtól akárok távol lenni – mondta Aava, én meg mosolyogtam, ahogy gyermekkoromban megtanultam, hogy akkor is mosolyogjak, amikor összefacsarodik a szívem.

Természetesen szeretem Aavát. Csodálom is. De a csodálat nem olyan őszinte, mint szeretném. Aava az én tökéletesebb változatom. Fontos munkát végez a világban, és olyan életet él, amelyenről éveken át ábrándoztam. A döntéseiről senkivel sem kell egyeztetnie, és azt sem tudja, milyen, amikor alábbhagy a szenvedély. Ha hazamegy, csendben magára csukhatja az ajtót, aztán újra útnak indulhat, amikor akar, és egyedül kesereghet a saját keservein.

5.

Aava nem veszi fel. Kinyílik a metróállomás ajtaja, arcomba csap a meleg és a sarkokból áradó hűgyszag. Velem minden rendben, gondolom. Az életemben sok minden annyira jó, hogy szinte meg sem érdemlem.

Három fiatal lány torlaszolja el a mozgólépcsőt, nem tudok csak úgy elsietni mellettük. A vállukon csillogó dizájnertáska, fülükben strasszokkal kirakott fülhallgató. Látok valamit az arcukon, amiből felfogom, nem érdemes megkérni őket, hogy húzódjanak félre. Próbálok elképzelni, milyen hangok ömlenek a fülükbe, Brooklyn utcazaját, a Maldív-szigetek morajlását vagy titkokat hallgatnak-e, amiket egy szép fiú sugdos nekik.

A lányok majd kicsattannak az egészségtől, testük izmos és épp a megfelelő helyeken kidolgozott. Finoman érintik meg egymást, és a lényükből mély elégedettség és magabiztosság sugárzik, amiért elismerő pillantások sugároznak feléjük.

Egy évvel ezelőtt egy fiatal nő, talán pont olyan idős, mint ezek a lányok, három embert lőtt le a helsinki metróban. A többi lövöldözőtől eltérően nem hagyott maga után semmiféle nyomot, még a gondolatait sem vetette papírra. Az esetet vizsgáló rendőrök szerint annyira kevés nyom utalt a háttérére, hogy úgy tűnt, mintha nem is létezne. Húszéves volt, félbehagyta a gimnáziumot, nem dolgozott, de

munkanélküli sem volt, a szülei meghaltak, az anyjától örökölt lakásban lakott, nem járt senkivel, és a közösségi médiában sem volt jelen, senki sem jelentkezett a barátjaként. A szomszédok elmondták, hogy heti egyszer egy környékbeli erdőbe járt tájfuni. Ezenkívül semmi mást nem lehetett róla tudni.

Egy pillanatig mindenütt kint volt a képe. A fotókról egy vékony és nyakigláb nő nézett vissza: közhelesen kellemes arc, széles járomcsont, nagy szem, nyugodt pillantás, mosolytalan száj. A képek befészkeltek magukat a fejembe, elképzeltem a sötétedő erdőben, homlokán fejlámpával futó nőt a sűrű fenyvesben, áfonyabokrok szegélyezte ösvényeken, melyek tele vannak nem emberi hangokkal. Elképzeltem, ahogy egyik bóját keresi a másik után, majd hazatér az erdőszéli vörös téglaházba, amely a rendőrök szerint olyan, mintha senki sem lakná.

Az, hogy a nő semmiféle üzenetet, semmilyen magyarázatot nem hagyott, megdöbbenő volt. Valamilyen különös módon hozzászoktunk a gyilkoláshoz. Hozzászoktunk, hogy az erőszak a biztonság hiányát ébreszti fel bennünk, olyan szomorúságot, amit meg akarunk osztani; hozzászoktunk az utcákon és iskolaudvarokon gyújtott gyertyákhoz, a közösségi média szívecskéihez és émelvítő balladáihoz, a melegséghez, amit az emberek az ilyen események után igyekeznek mutatni egymás iránt. Megtanultuk, hogyan kezeljük a halált és a hétköznapivá vált bizonytalanságot, de a gyilkos csendje szokatlan. Azokban az időkben, amikor mindenkinek folyton valami közölnivalója van, egy gyilkos, aki még csak nem is üzen, érthetetlenül pimasz. Nem azért, mert öl, hanem mert meg sem próbálja elmondani, miért.

MAGVETŐ
Könyvkiadó és Kereskedelmi Kft.
www.magveto.hu
www.facebook.com/magveto
magveto.kiado@lira.hu
Felelős kiadó Dávid Anna

Készült a Dürer Nyomda Kft.-ben, Gyulán, 2019-ben
Felelős vezető Aggod István ügyvezető igazgató

Kontrollszerkesztő Patat Bence
Felelős szerkesztő Rostás Eni
Kézirat-előkészítő Hradeczky Moni
Műszaki vezető Takács Klári
A borítót Szemmelveisz Janka,
a kötetet Pintér József tervezte
Kiadványszám 8924
Plantin betűtípusból szedve
ISBN 978 963 14 3846 8